

KULTTUURI JA VIIHDE 2.11.2017

Teatteriarvio: Lahden kaupunginteatterin Merkkipäivä on Taisto Reimaluodon juhlaa

Taisto Reimaluoto näyttää Merkkipäivässä perheen isää Vilhoa. Hahmon esikuvana on ollut Reimaluodon oma isä. Poikaa Topia näyttää Alekski Lavaste. Kuva: Katja Luoma

Lahden kaupunginteatteri

Merkkipäivä

Kantaesitys 1.11. Eero-näyttämöllä

Lahden kaupunginteatteri on omistanut syyskautensa suomalaiselle elämänmenolle ja historialle. Juhani-näyttämön *Täällä Pohjantähden alla* johdattaa katsojan aina 1950-luvulle asti. Siitä jatkaa Eero-näyttämön uusi teos *Merkkipäivä*.

Se kuvaa yhden perheen silmin sotien jälkeisen Suomen rakentamista ja vaurastumista, mutta myös unelmien ja toiveiden murskautumista. *Merkkipäivä* perustuu näyttelijä **Taisto Reimaluodon** kertomiin tarinoihin perheestään. Jo tekemisen lähtökohdat ovat siis kiinnostavat, mutta niin on myös muoto, jonka näytelmäkirjailija **Taija Helminen** on näytelmälle antanut.

Tarinan henkilöt, vaille työtä jäävä ja sairastuva isä Vilho, arkea pystyssä pitävä äiti Helmi ja kaiken keskellä kasvava poika Topi, seuraavat elämänvaiheitaan kuin etäisyyden päästä, ulkopuolisina. Tarina rakentuu sitä mukaa, kun sitä kerrotaan. Valokuva-albumin kuvat kuljettavat perhettä halki vuosikymmenten.

Valokuvia voi pitää varsin tuttuina ja turvallisena keinona rakentaa elämänkaarta. Selataanhan kuvia jatkuvasti laululiryikoissakin. Toisaalta näytelmän hahmojen tapa asettua kameran eteen ja valikoida merkkihetkiä, on niin tuttu, että se on kutsuva. Tarinan alku imaisee mukaansa.

Imu ei kuitenkaan kestä koko kaksituntista. Vetävästi kulkeva kerronta loittonee hetkittäin kovin etäiseksi ja merkityksiä selitetään turhan paljon auki.

Taija Helmisen tekstissä on hyvä rytmi, ja moni repliikki on erityisen huolella hiottu. Se istuu hyvin näytelmän kertomuksenomaiseen muotoon. Helminen myös onnistuu kasvattamaan yhden perheen tarinan kuvaukseksi Suomesta ja sen kehityksestä.

Maan vaiheet nivoutuvat perheen arkeen ja käännekohtiin: vietetään vappua ja ajetaan työväenliikkeen asiaa, saadaan töitä ja vaurastutaan, kunnes jäädytään työttömiksi ja pudotaan. Hoidetaan haavoja, joiden ei pitänyt revetä.

Yksittäisen ja yleisen rajapinnoilla kulkeminen kumpuaa niin vahvasti aiheesta ja dokumentaarisesta tekemisen tavasta, ettei asiaa tarvitsisi alleviivata dialogissa. Suotta Helmi toteaa, että tässä ollaan nyt osa Suomen kertomusta. Liika merkitysten avaaminen vain syö tarinan väkevyyttä.

Lopussa ympyrä sulkeutuu eheästi, joskaan ei kovin yllättävästi.

Kaisa-Liisa Logrénin ohjauksessa korostuu odottava pohjavire. Se sopii hyvin yhteen perheen dynamiikan kanssa: isän vaikeuksien vuoksi muu perhe elää kuin välitilassa. Isän roolin tulkitseva **Taisto Reimaluoto** on tämän tarinan kantava voima. Vilhon hahmossa on jatkuvasti läsnä traaginen ja koominen puoli, ja Reimaluoto tanssii tällä nuoralla taitavasti.

Näytelmän lämmin huumori kumpuaa pitkälti Vilhon tavasta olla ja ilmaista asioita. Tietty kömpelyys, jähmeys ja liioiteltu tarmokkuus, joita ehkä suomalaisuudeksikin kutsutaan, huvittavat.

Petriikka Pohjanheimo tekee Helmin hienon vähäeleisen ja vaivattoman tuntuiseksi. Vaikka Helmin osa on joustaa ja jaksaa, hän ei onneksi jää vain miehensä kannattelijaksi, vaan saa myös puhua suunsa puhtaaksi. **Aleksi Lavaste** kuvaa hyvin, kuinka vilkas poika on muuttua sivustakatsojaksi.

Merkkipäivää on mahdotonta katsoa ohi Suomi100-teemavuoden. Juuri juhlavuoden valossa näytelmä tuntuu erityisen tärkeältä, sillä se keskittää katseensa tavallisen työläisperheen elämään, ei sankaritekoihin, ei kansallisiin ikoneihin tai suurmiehiin ja -naisiin. Näytelmän henki tiivistyy ehkä parhaiten Vilhon lausahdukseen:

”Kaikkia tarvittiin.”

Millamari Uotila
millamari.uotila@ess.fi

Asiasanat:

[Taide Kulttuuri Viihde](#) [Teatteri](#)

Lisää aiheesta: Teatteri-arviot

2.2.2018

Teatteriarvio: Arthur Millerin Hinta on piinaavan tiivistunnelmainen psykologinen draama

26.1.2018

Teatteriarvio: Tampereen Tytöt 1918 on ehkä koko vuoden tärkein näytelmä

2.12.2017

Teatteriarvio: Kansallisteatterin Masennuskomedia ei saa burn-outista irti uusia oivalluksia

25.11.2017

Teatteriarvio: Musiikkiteatteri NYT:n anarkistinen joulu kuulostaa tuoreelta

24.11.2017